

BOĞMACA

BİRİNCİ BASAMAĞA YÖNELİK TANI VE TEDAVİ REHBERİ

2003

Boğmaca, *Bordetella pertussis* 'in yol açtığı, her yaştaki duyarlı bireyi etkileyebilen, çocukluk çağında ağır seyreden akut bulaşıcı bir hastalıktır.

Aşılanma korunmanın temel ögesidir.

Olası vaka tanımı

Aşısız veya eksik aşılı ve en az 2 haftadır öksürüğü olan bir kişi;

A.

- Şiddetli öksürük nöbetleri
- İç çekmeli solunum
- Öksürükten hemen sonra kusma durumlarından birinin eşlik etmesi ve

B.

- Pnömoni, plörezi, sinüzit gibi öksürüye neden olabilecek başka bir sorun bulunmaması ve

C.

- Çevrede boğmaca salgını olması
boğmaca olasılığını kuvvetle düşündürmelidir.

Tam kan sayımında, çoğu hastada karşılaşılan, mutlak lenfositozun bulunduğu (15.000-100.000 /mm³) önemli bir tanısal ipucudur.

lökositoz

Ayırıcı Tanı

- Yabancı cisim aspirasyonu
- Tüberküloz
- Kistik fibroz

Tedavi

1. Solunumu rahatlatmak için oksijen verilebilir.
2. Sık sık ve az az beslenme sağlanmalıdır.
3. Hasta, **sigara dumanı** ve toz gibi öksürüyü uyarıcı etkenlerden kesinlikle uzak tutulmalıdır.
4. Antibiyotik tedavisi:
 - *Eritromisin*: Çocuklarda 40-50 mg/kg/gün 4 eşit doza bölgerek Erişkinlerde toplam doz 1-2 gr/gün 4 eşit doza bölgerek (en çok 2 gr/gün) doz 14 gün ağızdan uygulanır.

Sevk

- Altı aydan küçük tüm çocuklar
- Öksürük nöbetleriyle;
 - Oksijenasyonun bozulması (apne, siyanoz)
 - Beslenmenin bozulması gibi komplikasyonların ortaya çıktığı hastalar sevk edilmelidir.

Boğmaca bildirimi zorunlu bir hastalıktır.

Korunma

A. İzolasyon:

Hastaların, bebekler, aşısız veya eksik aaklı çocuklardan antibiyotik tedavisinin ilk 5 günü tamamlanana kadar uzak tutulması ve okul, kreş gibi toplu yaşanan ortamlara girmemesi sağlanmalıdır.

B. Yakın temasta profilaksi

- Ev halkı
 - Hastanın ağız veya solunum salgılarına maruz kalan sağlık personeli
 - Bakıcılar, kreş veya okul arkadaşları
 - Akrabalar, evi düzenli olarak ziyaret eden arkadaşları
- gibi yakın temas edenlere **profilaktik antibiyotik tedavisi** ve **bağışıklama** uygulanmalıdır:

1. Profilaktik antibiyotik tedavisi

Boğmaca temaslılarına yaş ve bağılıklık durumundan bağımsız olarak 14 gün süreyle ağızdan *eritromisin* (40-50 mg/kg/gün, 4 doza bölünerek) verilmelidir.

2. Bağışıklama

Sağlık Bakanlığı'nın aşı takvimine göre yapılmalıdır. (Sayfa 295)

Bu kişilerden 4 doz boğmaca-difteri-tetanoz (BDT) aşısı yapılmamış, aşılama durumu bilinmeyen veya 4 doz aşılamadan sonra 3 yıl geçmiş 7 yaşından küçük çocuklara en kısa sürede 1 doz BDT aşısı yapılmalı ve aşı takvimine devam edilmelidir.

İzlem

Hasta ve onunla yakın teması olanlar semptomlar açısından 21 gün izlenmelidir.

Kaynaklar

1. Pickering L, Ed. 2000 Red Book, Report of the Committee on Infectious Disease, 25. ed. Elk Grove Village, IL: American Academy of Pediatrics, 2000.
2. Damro MR, Ed. Griffith's 5 Minute Clinical Consult. Texas: William & Wilkins, 1998.
3. Nip Publications. Guidelines for the Control of Pertussis Outbreaks. Chapter 3. Treatment and Chemoprophylaxis, Cdc.